

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția și Administrația :
BUCUREȘTI
Strada Regală, 6

DIRECTORI:
A. VLAHUȚĂ și G. COȘBUC

ABONAMENTUL :
10 Lei pe an

NEMURIRE

În mijlocul sălii mă opresc, și privind în jurul meu am senzația că mă găsesc într'un templu ridicat nemuririi; căci de jur împrejur cu ale nemuririi embleme este împodobit și cu nimic altceva; din fiecare pinză, ea este care îmi grăește, și evlavia care-mi umple sufletul, într'un imn spre dinsa se sbuciumă să se transforme.

Fermecătoare este firea cu miile ei de fețe pentru cine are ochi să o vadă și suflet care să vibreze de vibrațiile ei; fermecător însă este acela care știe să-i prindă tainele și să le ținuiască în închipuirii neperitoare...

Numai un colț din fire vezi odată; e măreț, e pătrunzător; dar noaptea îl învaluie în umbrele ei, dar porunca vieții pribege te mână în altă parte... Un vis poți să ai, — o privești înduioșetore poate să te oprească în drumul tău; dar visul se risipește, dar priveliștea se pierde, — și amintirea pălește, și nimica nu mai rămîne.

Nimica? nu. Aci să reintrupează toate, — și vezi, sînt așa ca aevea, și sînt neperitoare. Și nu este numai una, sînt o sută de privești de odată;—ceea ce numai pe rînd poți vedea aevea, aici dintr'odată ți se reintrupează într'atîtea chipuri, încît te uimește, te copleșește atîta bogăție de viață...

Și nu numai ceea ce ai știut tu vedea, ci multe poate pe lingă cari vei fi trecut nepăsător, fermecătorul știe să ți le scoată înainte, talmăcite prin încîntarea geniului său, și să te oprească în loc: nici-odată n'ai fi crezut că într'un colț de

dumbravă, pe valea unui riū, pe un mal de lac, într'un crîmpeiū de cîmp sau de luncă poate să sălășluiască atîta poezie...

O! fericit suflet în care ast-fel se oglindește ceea-ce prin or și-ce ochi omenești poate trece! fericită mină care ast-fel știe să nemurească pentru miș și miș de ochi de-aci înainte ceea-ce în sufletul acela a tresărit și s'a întrupat odată!

Un cîntec se stinge și se pierde, o carte rămîne uitată sub praful vremii, într'un colț de bibliotecă, de unde nimeni n'o scoate s'o mai răsfoiască...

Dar vecinic carul cu boi va coborî pe valea Siretului și vecinic coborî-va blind turma de oi în poalele de deal; și în totdeauna sentinela Dunării va sta mîndră pază, și visul plin de albă lumină al ciobănașului îndrăgostit mereu se va respira în jurul negrăitei vedenii; și niciodată nu se va întuneca zarea fără de sfîrșit pe care ochii visătoarei caută s'o pătrundă, pe marginea Oceanului; în locul unde mina meșterului i-a așezat, etern vor rămînea ciobănași și păstorile, și turmele și pîraele, și florile, și clăile, și copacii, și casele de om sărac... Și va toarce întotdeauna bătrîna bretonă, atît de vie în cadrul întunecat al casei, și, culcată fără de grijă, copila cu trupul așa de fraged și de palpitînd se va juca în veci, cu acelaș gest grațios ca astăzi, cu florile ca și dînsa de fragede...

Și întotdeauna vor fi ochi cari să se încînte de toate aceste frumuseți; nici o zi nu va trece fără ca sufletul prins în aceste pînze să nu grăiască sufletelor ce pe-vremuri se vor perînda,— să nu le amintească de operă și de maestru...

Mă uit încă odată în jurul meu, și înțeleg acuma mai bine care este omeneasca nemurire; orî-ce suflet, poate, este nemuritor; dar sînt suflete și suflete,— și dar, e nemurire și nemurire!

ION GORUN.

DEDICAȚIE

M'apropiū voios de dumbrava cea sfintă
 Să cad în genuchi la străvechiul altar...
 O dragoste veche din nou mă frământă:
 Imi freamătă frunza, iar apele 'mă cintă,
 Și toate ca 'n vis imi apar.

Sînt iarăși copilul nebun de-altădată!
 O floare, un flutur m'oprește din mers...
 Tot gîndul mi-e farmec, simțirea mi-e beată,
 Căci inima iarăși începe să 'mă bată
 Și bate 'n cadență devers!

ST. O. IOSIF.

TRUDIȚI

I

Ai văzut, la teatru, drame de acelea grozave, sfișietoare, cari isvorăsc adesea dintr'un lucru de nimic, și se complică și iaū niște proporții, că te crucești, și îți vine să crezi că cine știe ce fatalitate ascunsă e la mijloc. Și nu e nimic. Un cuvînt, un singur cuvînt ar fi de ajuns, pentru ca toate să se limpezească de-odată, pentru ca furtuna deslănțuită să se potolească și lucrurile să-și reia cursul lor obicinuit. Dar cel care ține 'n mîna firul peripețiilor, — ș'ar trebui să spună cuvîntul lămuritor — nu-l spune. Se sbuciumă atîtea suflete în jurul lui, se fac nedreptăți mari, — cinstea, soartă, viața atitor inși atîrnă de o vorbă a lui, și el vede, suferă, pieră împreună cu ceilalți, dar nu vorbește...

O dramă de felul acesta s'a petrecut în viața mea. Eată, sînt aproape patru ani de-atunci... cum trece vremea!... A, dragul meu, să nu pleci nici-odată minios de lingă o ființă pe care o iubești. Să n'o lași, sub greutatea unui cuvînt dureros, nici un sfert de ceas, nici un minut să n'o lași singură în tăcerea aceea tristă, în aerul acela tragic al certeii, al măcelului vostru sufletesc, că nu știi ce se poate întîmpla, nu știi cîte nenorociri pot încăpea între două clipiri de ochi.

... Ce fericiți eram! Era ceva de prin cărți parcă, și dragostea și fericirea noastră. În fie-care zi scorneam câte-o prostie nouă, și ce ris sănătos rîdeam de toate prostiile noastre, și mereu ne întrebam: oare mai sînt pe lume oameni, cari să ia viața, așa cum o luăm noi, și să facă atîtea nebunii?... Veniam ostenit de la treburi, ea s'ascundea. Eū mă făceam grozav, băteam cu bastonul în masă, și strigam: Hei, nu-î nimenia aici?... Ziceam că sînt domn rău și foarte cîrcotaș, care și-a poruncit o soață, și vine să vadă dacă ia făcut-o întocmai cum a dat el planul. «E gata, domnule», îmi răspundea stăpînul, pe care-l făceam tot eū. — Unde-î? S'o vad. Și-atunci ea, ne mai putîndu-și ținea rîsul, ieșia de după ușa orî de după vre-un dulap, și mi se așeza frumușel pe genuchi, neună, schinteetoare de fericire, copil alintat, copil adorat. Vroiam să-î găsesc cusururi, și nu isbutiam. Miini, talie, figură, toate erau perfecte. Nițel, gura cam mică, în schimb ce ochi mari, limpezi, albaștri! Numai puteam spune nimic. O luam în brațe, și plecam cu ea... în povești. Trecuse un an și jumătate, și noi eram tot în luna de miere. Ne scriam dintr'o odaie în alta răvașe lungi, pline de poezie, pline de tot ce un suflet omenesc poate avea mai divin. Și ce dor ni se făcea și cît ne credeam departe unul de altul, cînd nu ne vedeam trei ceasuri. Ea n'avea de cît optsprezece ani, eū îi arătam lumea, eū îi arătam viața. Toată plăpînda, dulcea, nevinovata ei făptură, mi se părea că-î opera mea, și'n fie-care zi, în fie-care ceas, căutam să pun mereu câte ceva din sufletul meu, din tot ce aveam mai bun, mai curat, mai sfînt, pentru întărirea, pentru înălțarea, pentru desăvirșirea acestei opere. Și-o simțiam cum se apropie, cum mă înțelege, cum se contopește cu voința, cu gîndurile, cu toată ființa mea. Eram bolnav de grija de a-î ascunde tot ce e urît în viață, bolnav de dorința de-a o face din ce în ce mai fericită. Dar ea nu știa, nu vroiam să știe nimic despre neliniștea aceasta a mea. Numai în urmă am înțeles cît de complicat era sufletul acela, și cît de șubred era și gata să se destrame dintr'o

dată tot ce pusesem, tot ce urzisem eu acolo, zi cu zi, clipă cu clipă.

Intr'o seară — era în ajunul Bobotezii. Afară, viscoalea de zgâlțâia ferestrele, din când în când vîntul scotea gemete ome-nești; ea sta supărată — daraveri de slugi, de gospodărie — eu dam s'o-împac și nu reușiam. — Pentru prima oară sufletul ei îmi scăpa, pentru prima oară simțiam că-mi lunecă din miini toată ființa ei, așa de drăguță, așa de blindă, așa de a mea până atunci. Cum am ajuns să ne certăm, nici astăzi nu-mi dau seama. Rupte și fără șir, îmi mai revin în minte unele vorbe de-ale mele, mai mult glume, la cari ea — nu știu ce avea în seara aceea, îmi răspundea răstit, cu o ciudată, din ce în ce mai îndirjită răutate.

— Cînd ai ști ce urită ești, cînd stai așa înbufnată...

— Cînd ai ști ce prost ești, și cit de puțin mă înțelegi!

M'am uitat lung la ea. Mi se părea că-i alta. Ochiu ei, ochii mai mult de cit vorbele, reușiră să mă tulbure, să mă facă să-mi pierd și eu capul. Aici ochii aceia întunecați, cu priviri ascuțite și reci ai femeii care vrea să te răniască, să te 'ngenuche! Prin ei te privește toată ura ascunsă, toată minia seculară a roabei, de pe vremuri, toată revolta și sętea de răsbunare a celei mai alese jumătăți a omenirii, atita timp batjocorită de cealaltă jumătate.

Și cearta s'a — întețit — grindină de mustărări de-o parte și de alta. Ne-am spus lucruri crude, răutăți de-acelea cari parcă stau la pîndă în întunericul sufletului nostru, și-așteaptă ca îmblinzitoarea iubire să șovăe o clipă, o clipă numai, pentru ca să se repeadă asupra-i și s'o sfîșie.

Șerban, își duse palmele la ochi, și stătu puțin, ca în cum-păna unei nedumeriri, a unei taîne mari.

— Cînd mi-a spus că nu-s omul pe care-l visa ea, am simțit o durere, ca și cum s'a rupt ceva în mine. M'am sculat în picioare gata s'o lovesc, am deschis gura gata s'o rănesc, s'o ucid cu tăria unui cuvînt, dar n'am făcut nici-o mișcare, și n'am scos nici o vorbă. Ea sta înlemnită, străină, neștiu-

toare parcă de ce zdrobise în mine, de ce păcat făcuse. Am eşit închizînd cu sgîmot uşa; afară era întuneric, nu ştiam unde mă duc, — în mine era şi mai întuneric.

(Sfîrşitul în numărul viitor)

A. VLAHUŢĂ.

IN INSULA NIMFEI CALIPSO

ODISEA, CÎNT V, V. 60 SEQUENT.

Iar ea cînta, purtînd cu 'ndemănare
 Suveica de-aur şi ţesea covor,
 În jurul casei ei pădure mare
 De-arini şi brazî şi plopî, şi 'n crîngul lor
 Aveau culcuşul paseri de pe mare,
 Cu largi aripî şi iuţi, pestriţ popor
 De şoimi şi-uliî şi corbî, ce 'n largul zării
 Pîdesc cu ochii lacomi malul mării.

Şi 'n jurul casei viţă 'nfloritoare
 Cu struguri dulci, la soare strălucind,
 Iar patru, limpezi ca de-argint isvoare
 Curgeau pe cîmp în patru părţi cotind,
 Şi 'ntregul loc o iederă şi-o floare.
 Pe-aici şi-un Zeu din cer de-ar fi venind,
 Mirat de ce-ar vedea, uitînd toiagul
 Ar sta pe loc privind mai mare-dragul.

Iar Hermes sta cu inima mirată
 Privind atîta farmec dat de Zei;
 Iar cînd îi fu privirea săturată
 Intră grăbit în largă casa ei.
 Calipso, Zina, 'l cunoscû îndată,
 Căci ast-fel se cunosc seniniî Zei
 Chiar dacă pân' atuncî străini ei fură
 Şi nici odată 'n ochi nu se văzură.

Dar nu-l găsi şi pe-Odiseu acasă,
 Căci el şezînd pe malul şterpei mării
 Plîngea, privind cum valurile pasă
 Din largul fund al umedelor zări.
 Acolo zilnic inima-i rămasă
 Şi-o tot mînca, sfîrşit de supărări.
 Luî Hermes îns' un scaun Zina-i dete
 Frumos cioplit şi nalt, şi 'n faţă-i stete:

«Ce vînt te-aduce, drag al meu prea bune
 Și scumpe Zeu! Că, uite'n casa mea
 Eă nu te-am măi văzut! Ei, ce minune!
 Voiă face tot ce-mă ceri de voiă putea
 Și nu mă-e peste cap! Dar haid și spune,
 Să văd ce vrei, și'n urmă vom vedea.
 Ce stai pe prag? Haid, intr' acum, fă bine,
 Că vreaă să te-ospătez cum se cuvine!»

Așa vorbind, îl duse Nimfa 'n casă,
 Și 'n față-î așternu curat ștergar
 Și dulci ambrozii puse-apoi pe masă,
 Nectarul roș turnindu-l în pahar.
 Și-acum acel ce-amurg pe lume lasă
 Stătea gustind și-ambrozii și nectar.
 Iar cînd sfîrși și-adusele bucate,
 Vorbind a zis cuvinte 'ntraripate.

«Mă 'ntrebî de ce-am venit? Ascultă bine,
 Căci n'am s'ascund nimic și am să-ți spuî.
 Mi-a dat poruncă Zevs să vin la tine,
 Și nu de drag atîta drum făcuî.
 Dar cine-ar și pluti, Zeițe, cine
 Pe mări sărate-așa de dragul lui:
 Pustiu fără de-orașe cum să-ți placă?
 Nicî om, ca 'n drum vr'o jertfă să-ți măi facă!

«Dar nicî un Zeu nu poate să ridice
 Ce Zevs a hotărît din cer, și nicî
 Să-î stea 'mpotriva lui, și-acum el zice
 Că ții la tine-un om, din ciți voinici
 Aă fost la Troia, cel măi neferice.
 Eî nouă anî s'aă tot luptat aici
 Și-abea 'ntr'al zecelea 'ndărăt plecară
 Cu plean și prăzi și-averî, dar supărară

«Cu faptă rea pe-Atene, cînd să plece,
 Iar ea-î goni pe mări cu vînt turbat
 Și 'n mări svîrli pe-aî lui, să i se 'nece.
 El îns'aici sosi, de vînt mînat,
 Și Zevs îi cere-acum să-l lași să plece.
 Lui nu i-e scris să moară 'nstrăinat,
 Ci 'n casa lui, iubit de toți fărtații,
 Si 'n țara 'n care-î dorm de-apururî tații.»

Aşa i-a zis ; şi-aprinsă de mîhnire
 Vorbi Calipso jalnicul cuvînt:
 «O, ce haini şi rîi sînteţi din fire
 Voi cei din cer! La cei de pe pămînt
 Priviţi cu pismă ori şi ce iubire!
 Şi-uriţi bărbaţii cari iubiţi ne sînt.
 Orion cel răpit de Aurora
 Fu ţinta urei voastre-a tuturora

«Atîta timp, şi 'n urma Cea fecioară
 Cu tron de aur, Artemis, i-a prins
 Săgeata'n pept, la Delos, ca să moară.
 Iar cînd Demetra'n braţe-avea cuprins,
 Pe-ogorul cel arat de-a treia oară
 Pe Iasion pe cel de dînsa 'nvins:
 Curînd ce-a trebuit şi Zevs s'audă
 Şi-l şi trăsni 'n curînd, aprins de ciudă!

«Şi tot aşa nici mie-acum nu-mi iartă
 Că-mi ţin pe Odiseu! Dar l'am cules
 Din gura morţii, căci pe o navă spartă
 Plutea perind, cînd Tatăl-a trimese
 Un fulger sfînt, ca 'n tîndări să-î împartă
 Corabia lui pe-al mării umed şes.
 Ai lui găsira 'n mări atunci mormîntul
 Pe el însă pe aci-l impinse vîntul,

«Iar eu mi-l'am ţinut tot în ospeţe
 Şi-o viaţă făr' de moarte-am vrut a-î da,
 Trăind'o 'n nesfîrşite tinereţe —
 Dar nici un Zeu nu poate 'mpedeca
 Pe Zevs din cer, nici minte să-l înveţe!
 Deci ducă-şi-l, şi-asvîrlă-î nava sa
 Din nou în vînt, pe mări nemîngăiete!
 Dar eu, cum vezi şi tu, nu-l pot trimete,

«Căci nave-aici să-î dau, eu n'am de unde!
 Dar zic aşa, de n'ai poţi să-l înveţi!
 Voiu face-aşa, nimic nu-î voiu ascunde,
 S'ajungă 'n ţara lui, aşa cum vreţi.»
 Iar Herme-a zis, cu grabă de-a răspunde:
 «Mai bine-o fi, Calipso, să-l trimeţi!
 Că-î mare Zevs, şi-l superi, şi el jură,
 De ce să-l întăriţi să-ţi poarte ură?»

A zis și-apoi s'a dus acel ce are
 Vrăjitul băț. Iar ea, deși cu greu,
 Văzînd porunca cea făr' de-aminare,
 Porni acum să aște pe-Odiseu.
 El sta plîngînd pe mal, cu gemet mare
 Și viața și-o trăia plîngînd mereu,
 Și n'ar fi vrut pe-aici să mai rămînă
 Căci nu iubea de mult acum pe Zînă.

G. COȘBUC.

DIN CAETUL MEU

Ceruri... Ceruri în amurg de toamnă; altele al căror albastru delicat se topește încetul cu încetul în cenușiul rece, aproape trist; ceruri de mare în cari verdele șters se învrîstează în dungii roșietice; un colț de cer la Predeal sprijinit pe trei brazi drepți, puternici și întunecoși; ceruri de Cîmpina unde orizontu-î așa de larg, că privirea uimită se poartă pe el încet, într'un timp ce pare nesfîrșit din cauza mulțimii de gînduri pe care le ncape; ceruri de Elveția oglindite în albastrul lacurilor, ceruri pe a căror boltă se zugrăvesc fantastice piscuri de zăpadă rumenă. Le port toate 'n mine: le-am păstrat în fundul gîndurilor mele, ca peisajistul Claude Le Lorrain, care fusese păstor în copilăria lui și se adăpase în lungile-î contemplații la frumusețile cerului natal, pentru a da mai tîrziu lumii minunatele-î peisaje.

Sînt născut într'un oraș în care mulțimea oamenilor și-a zidurilor întunecă opera lui Dumnezeu, și 'ntotdeauna am avut o dragoste pasionată pentru spațiu tocmai fiind-că am fost lipsit de vasta-î priveliște. Mi-a rămas o amintire dulce din vacanțele de odinioară, pentru-că numai în timpul lor puteam să-mi împac dragostea mea de-a hoinări în cîmp deschis în acel ceas liniștit al înserării, pe care Francezii de miază-zi îl numesc așa de frumos «*la douceur du jour*».

Și-aceste aducerii aminte îmi sînt binefăcătoare, pentru-că mă ajută mult să trăesc și-mi ascund urîțenia lucrurilor cari mă înconjoară. Vorbiam odată cu un prieten, care-mi spunea că are o așa de slabă memorie vizuală, în cît n'ar fi în stare să-mi spue cu înlesnire culoarea mobilelor din odaia lui sau a ochilor surorilor lui. Il plînsei din toată inima, recunoscînd că sufletul lui era ca un muzeu de picturi din care se ridicase toate tablourile. Eū, îmi simț capul plin de tablouri minunate, încărcat de imagini așa de limpezi și de bogate, că n'am de cît să închid ochii pentru a mă primbla prin toate frumusețile lumii. Pare că o zînă îndurătoare mi-a hărăzit acest dar, drept mîngăere, văzîndu-mă așa osîndit de-o soartă haină să fiu pururea departe de tot ce mi-î drag, de tot ce-ar fi potrivit cu firea și apucăturile mele. Eū sînt funcționar la min sterul de finanțe,

îmi petrec aproape toate clipele vieții într'o odae năbușitoare, urită, ur-suză, ca o temniță. Singurul sentiment care-mi mai îmblinzește uritul acestei încăperi e o simpatie discretă pentru bieții mei tovarăși de robie.

Ori-ce deosebiri ar exista între noi, simt totuși că avem ceva comun care ne leagă: dorul de-a ne afla aiurea, ori-unde, numai acolo nu. Căci nu trebuie să uităm că «omul» nu este un animal rațional, cum se spune în cărți, și tocmai asta îl face să fie interesant. Și cel din urmă din acești scriitorăși, cari, pe-o bună dreptate, ar trebui să se creadă fericiți de-a ocupa acest loc și de a-și câștiga viața, poartă în sufletul lui, domolit cu încetul, cine știe ce visuri nebune, ce speranțe naive, ce tănuite dorinți de fericire, de glorie, în ori-ce caz, de libertate. Se vorbește puțin în închisoarea asta, scrisul nu te împiedică de a visa, și de câte-ori, singur, închis în tristețea acestor patru pereți, nu te invoc în secret, o frumusețe, așa de departe și fără de sfârșit! Deschid, cum zice poetul, ca pe-o comoară inima mea, plină toată de tine și iată-mă de-odată la Florența (pe care în viața mea n'am văzut-o), și-mi primblu privirile însetate peste încintătoarele-i coline, învăluite într'o pulbere albăstrie, topite par'că în umbra dulce a seriî, zugrăvindu-și pe poalele cerului coama lor blîndă; și-mi repetec în minte frumoasa bucată a lui Renan, Prière sur l'Acropole, mă văd în fața Partenonului, cu marmura-i gălbue, caldă, și ascult cîntecul răcoritor al stropilor de apă din Curtea Leilor; la Alhambra, urmărind cu ochiul, gînditor, cum joacă ploaia de lumină, jos, pe sclipitoarele mozaicuri seculare... și mi se pare că respir aerul parfumat de iasomie și de flori de rodie.

Și ast-fel m'am deprins a suporta o viață lipsită de ori-ce plăcere, și a desfășura în mine darul binecuvîntat al ubicvității.

DIONIS.

VIS DE VARĂ

Bat din aripi ostenite paseri negre'n zare,
 Cade arșița din ceruri greu peste porumb,
 Lanurile nesfirșite sînt fără hotare,
 Somnul e de plumb.

Dar vedenii, zboară'n aer și se prind în jocuri,
 Albe rochii presărate sînt cu mărgărint,
 Joacă'n ochii plini de basme mîngioase focuri,
 Visul e de-argint.

Și aleargă 'nchipuirea, neastimpărată,
Mîndră zîă-și întrupează'n horă, la mijloc,
Este chipul ce-mi umpluse sufletul odată, —
Capul ie de foc...

E tîrziū, umbre se lasă, fără de hotare, —
Rîd în hohot zîne albe, se desprind din joc,
Sboară'n aer, — piere'n noapte și se stinge'n zare
Vis fără noroc.

I. G.

AM FOST CEI D'INTĂI..

— Schiță gazetărească —

— Inc'o lovitură. ca asta și ne-am dus pe copcă, murmură dezolat directorul ziarului *Pana* cînd desfăcu, dis de dimineață, numărul din urmă al ziarului *Condeiu*... Mai cînd era, ne luară înainte cu *tragica sinucidere din strada Epurilor*; acu, trei coloane de amănunte despre *cadavrul mortului misterios de la Bordei*, — și la noi nici două rînduri!... Dacă n'om ști să ne luăm revanșa până'n trei zile, putem să 'nchidem prăvălia și să punem bilete de închiriat la geamuri, — adăogă apoi mai tare, ridicînd ochii pe sub ochelari la secretarul de redacție care sta, încă și mai dezolat, cu capul în pămînt, scărpinîndu-se după ceafă.

— Ce-î de făcut, domnule director? Le-am dat și eu o gură reporterilor, dar, mai la urmă, nu sînt nici ei de vină, săracii; e ghinionu, domnule director, nu e de cît ghinionu... L'a pus dracu pe Ionescu de la *Condeiu* să facă azi noapte un chef cu niște prieteni la Bordei, și așa a dat peste pleșca cu mortul... Altfel ar fi avut și ei știrea de la poliție, ca și noi.

— Lasă asta, știu eu... Vorba e cum facem să ne luăm revanșa?... Mortu ăla misteriosu n'are ceva rude, să le interviuăm? or să dăm vr'o versiune sensațională și înedită, ceva?...

— Aș! ți-ai găsit! N'ai văzut cum aū exploatat ăștia chestiunea? Mai găsește aci vr'o versiune, dacă poți..

— Atunci altceva...

— Altceva, zic și eu... Dar vorba e că nu se arată nimic, nimic, nimic la orizon...

«Poate boala episcopului de Hotin, — adăogă secretarul cam cu îndoială.

— Apoi vezi bine că și boala episcopului de Hotin! repetă directorul plin de ironie. Vă rog să faceți bine să nu neglijați nimic... E o multime de lume care se interesează de boala episcopului de Hotin, și pe urmă e și ambiția noastră să fim cei mai bine și cei 'dintii informați... Boala episcopului de Hotin zici?... Dar să nu dea dracu să moară prea sfântul mai curînd la *Condeiful* decît la noi, că pe urmă vă spun, drept și fără supărare, că ne reorganizăm redacția din temelie...

* *

Noaptea tîrziu, secretarul, eșit din țișini, trîntește și injură; trebuie să închee gazeta și de la corespondentul din Hotin nimic, nici o depeșă; seara sosise o veste oficială: înaltul bolnav avusese un leșin și i se prevedea sfîrșitul apropiat... Pe urmă, altceva nimic.

Dar, o iscoadă îi adusese vestea că la *Condeiful* se primise adineaori o depeșă ff. urgentă... Dacă era vestea așteptată?... Dacă eșia iar *Condeiful* cel dintii pe piață cu știrea?...

De o lună de zile ținea istoria. Agonia bietului episcop de Hotin era întinsă, depănată, disecată cu o ferocitate de cioclu înrăit, în toate chipurile și cu toate «amănuntele», și în *Pana* și în *Condeiful* și în toată «presa de tiraj». Și nu se mai isprăvea...

Ah! dacă în acest moment ar fi stat în puterea secretarului de redacție al ziarului *Pana* ca să stingă dintr'un gest agonia bietului bolnav...

Dar de ce nu? O lovitură, o inspirație,—întîmple-se ce s'o întîmpla! Totul pe o carte...

Și, pe ferestruia tipografiei secretarul strigă hotărît:

— Opriți preț de două vingalace pentru ultima oră!

* *

A doua zi de dimineață, cînd vînzătorii strigau pe stradă «*Pana* cu moartea episcopului de Hotin» doi oameni rămaseră cu deosebire uimiți dintre toți locuitorii capitalei.

Unul, era însuși directorul ziarului *Pana*.

— Cum? episcopul de Hotin încetase din viață peste noapte?... Hm,—dar cum se face că cele-l'alte gazete n'aveau știrea?...

Și mai alarmat era însă directorul ziarului *Condeiful*.

— *Pana* cu moartea episcopului de Hotin, și noi să n'om avem?... Cum se poate? Unde sînt depeșile de peste noapte?...

— Nu e, domnule director, nu e; e o tragere pe sfoară... uite ultima depeșă, — îngînă emoționat peste măsură secretarul de redacție al ziarului *Condeiu*. Uite ce spune aici: «Ora 4 dimineața: Agonia continuă; înaltul bolnav se stinge încet»...

— A! așa e, care va să zică! strigă triumfător directorul ziarului *Condeiu*; a! care va să zică i-am prins! cu de-astea-mi umblă care va să zică dumnealor! Las' c'o să-î judece cititorii pe dumnealor... Scrie, te rog: «Un ziar din Capitală, uitînd pînă și cea mai elementară rezervă în niște momente cînd»... Sau nu; scrie: «Un ziar din capitală, care»...

— O depeșă urgentă din Hotin! anunță, intrînd grăbit, un reporter.

— Din Hotin? Ce este?

Directorul ziarului *Condeiu* desfăcu depeșa și îngălbeni. Ea conținea numai aceste cuvinte:

«Înaltul bolnav încetat ora 6.35 împărtășit sf. taine»...

Misericordie! Știrea dată de ziarul *Pana* era adevărată!

Da, dar ziarul *Pana* apăruse pe piață la 5 de dimineață, și înaltul bolnav nu încetase de cit la 6.35; era dar o știre prematură, și în același timp, ce e mai mult, era și o infamie...

— Să continuăm, vă rog, scriși directorul ziarului *Condeiu*: «Un ziar din Capitală, care»...

* * *

Ce hohote însă, și ce veselie în redacția ziarului *Pana*!

— Ei, stimabile, care va să zică îl omoriși într'un ceas bun! zîmbi și directorul, întinzînd mîna secretarului de redacție, aiurit încă de succesul repurtat și de felicitările vijeioase ale colegilor.

— O lovitură de maestru, domnule director! — Un ziarist de rasă! — Mai rar așa fier! — strigară reporterii în cor.

— Un căpitan care a repurtat o victorie pe socoteala lui proprie, — reluă directorul sentențios; — putea să piardă bătălia, — și era pierdut și el; dar a cîștigat-o, și decî a lui e toată gloria.

— Ura! să trăiască! muzica! muzica!!...

Delirul în redacția ziarului *Pana* nu mai cunoștea margini. Revanșa era luată.

L A Ț A R Ă

din ADA NEGRI.

Dă-mi un țăpoiū, o sapă, ori o greblă:
 Eū nu mă speriiū de zăduful veri.
 Sub sărutarea soarelui ferbinte
 Voiū să muncesc la țară.

Așa, cu mînecele suflecate,
 Cu gîtul gol, cu fusta prinsă 'n bete,
 A cîmpului smerită și grea trudă
 O 'ntîmpin fără grijă.

Aici aș vrea pe palidele doamne,
 Cu zimbet ostenit, cu mîni de ceară
 Sărmane frunze vîntului lăsate,
 Flori răsărite 'n umbră;

Pe bolnavii de visuri și de streche
 Pe trîntorii netrebnici, gură-cască,
 Puhavi de somni, slăbiți de trîndăvie,
 Fantome 'njobenate.

Jos diamantele! Pe foc corsetul,
 În care pieptul stă ca floarea 'n seră!
 Să cerem soare, aer, sănătate:
 La țară!... Hai la țară!...

Ce față de viață e în gliea
 Pe care sapa o răstoarnă neagră:
 Seminți, insecte, cuiburi de iubire!...
 Ca 'ntr'o eternă goană.

Curg sucurile 'nvietoare, supte
 C'o sete vecinică, de rădăcină,
 De trunchiuri și de frunze 'naripate —
 Pămîntul brun li-i doică.

Comori sînt de verdeață, și de hrană,
 De bruna hran'a spicului de aur
 Copt în tăcere și cu 'mbelșugare
 La soarele lui Iuliū:

Flori roșii, vesele 'ntre spice,
 Respiră larg și rîd triumfătoare.
 Păringu-și toarce din pămînt umeri umedi
 Tulpini subțiri și 'nalte.

Din iazuri își scot capul nuferi galbeni;
 De flori pășunile-s împestrițate,
 Și aerul te-adoarme de mirosul
 Fînețelor cosite.

Un suflet bate 'n ori-ce fir de iarbă,
 În tot atomul din văzduh i-un suflet,
 Și toate, c'o superbă voluptate,
 Se 'mbrățișează 'n soare.

La țară! Hai la țară! Să străpungem
 Mănoasa coaps'a mamei din vechime,
 Să-i smulgem bogăția ei de fructe
 Comoara ei de spice:

Noi vrem cununii de trandafiri, vrem piine
 Și vinuri dulci cu zimbet cald și galben!
 Nedreapta bogăție să se verse
 În valuri largi pe lume;

Și zimbetu-i să fie pretutindeni:
 În mucedul bordeiului ca și 'n palate:
 Că noi sîntem cu toții fii naturii,
 Și muncitori cu toții.

Aici, sub cer, în soare! Înainte,
 Cu săpi, cu furci, cu greble, cu topoare,
 Noi preoții puterii ș'ai naturii,
 Noi, cei frumoși și vrednici!..

Ah, cum se umflă pieptul și răsufală,
 Și'n vine clocotește-un sînge proaspăt:
 Un fluviu nou de gînduri luminoase
 În creier se revarsă.

Nu mai e jale, nici urît, nici grijă,
 Nu mai e lipsă, nu mai sînt răsboaie.
 Totu-i mișcare, dragoste, speranță.
 La țară! Hai la țară!

RĂSPUNSURI

D-lui A. T. Roman. În cinci pagini, spuneți de unsprezece ori că *Nestor* e un «om extraordinar» și de patru ori-că «poemul lui captivă de la primele rînduri». Noi, cititorii, așteptăm să vedem pe *Nestor* și să căpătăm o idee despre frumuseța poemului lui din alte împrejurări, căci numai afirmările D-voastră nu ne pot convinge. Faceți-l să treacă pe dinaintea noastră, înzestrat cu acele calități alese, de cari ni vorbiți, ridicăți piedici în calea lui și dați-i mijloace să le înlătore, aruncați-l în lupte grele și dați-i putere să birue, lăsați-l pe el să ni arate prin energia-i desfășurată, prin adîncimea gîndirii și prin măreția faptelor lui, că e într'adevăr, «un om extraordinar» și demn de admirația noastră. Nu uitați că D-voastră sinteți *autorul*, părintele eroului, și chiar în interesul bunei lui educații, nu e bine să vă lăsați a fi prea mult orbiți de dragoste pentru el. Atîta ni-l laudărăți pe răsfațatul *Nestor*, că el crede de prisos să-și mai dea vr'o osteneală pentru a ne cuceri, pentru a merita cununa de lauri, pe care i-o întindeți de-a gata. — Și iați pentru ce nu v'am publicat *nuvela*.

D-lui P. T. Bacău. Adevărată durere, cînd face versuri, dă vorbelor nu știu ce împunătoare solemnitate, nu știu ce suflet neobișnuit de grav, de trist, și de mișcător, — o așa particulară mlădiere și armonie, că numai de cît te simți stăpînit de prestigiul lor ca de-o putere nevăzută, te umpli de odată ca de o taină dumnezeiască, de viață caldă, prietenă ție, și de frumuseța cea neperitoare a poeziei. Cea ce spune durerea D-voastră în zece strofe de cite cinci versuri fie-care, e lung, e sters, e ostenitor din cale-afară, și ne lasă reci. Toate vorbele sint vechi, avem impresia că le-am mai citit undeva, vedem silabe regulate, rime, dar lăcrămile, lăcrămile cari în veci nu se usucă, lăcrămile cari strălucesc deapururi unde sînt, unde aū rămas?

D-soareî D. S. Loco. Am încercat să le traducem și ne-am adus aminte vorbele lui Heine: «des vers traduits en prose, c'est du clair de lune empaillé». Și ne-a fost milă. Atîtea gînduri frumoase, strălucitoare, adevărate, scoase din haina elegantă în care le-ați îmbrăcat, rămîneau palide, apăsate de nu știu ce tristeță care ne făcea să ne gîndim la regi detronați, la domnițe exilate, la vulturii cu aripele tăiate. Și-atunci, ne-am zis: să le lăsăm acolo unde se găsesc, în frumuseța lor discretă, în așteptarea lor demnă. La revedere, deci, săptămîna viitoare.

D-lui C. G. S. Turnu-Severin. *Nuvela* D-voastră ne duce departe, la Roma, cu două mii de ani în urmă. Pentru asemenea lungi călătorii, să cer puteri mari, cărbuni mulți, și multe merinde. Noi, sîntem prea legați de timpul, de nevoile, de locul în care ne aflăm. Numai răpiți, smulși așa fără veste, și fără să ne mai putem împotrivi, ne veți face să lăsăm la o parte propria noastră viață, să iesim din sfera timpului nostru, și să vă urmărim pas cu pas, în lumea Nubiei și-a lui Narcis. O ast-fel de răpire, nu s'a realizat. V'am citit, și am rămas tot în București. Cercați acum să ne spuneți ceva de pe la noi. Nu vă duceți așa de departe, căci s'ar părea că faceți asta ca să nu vă mai putem controla. Francezul are o vorbă, o știți de sigur D-voastră, care ați umblat atîtea țări.

D-lui I. V. Iași. Sint câte-va întorsături frumoase în poezia D-voastră, două, trei imagini cu ceva proaspăt și vioiu în ele, dar... în schimb, cîta umplutură, Doamne, cite epitete vechi, anoste, mucigăite, cite versuri fuduli cari se încordează și fac un tărăboiu și o gălăgie de-ai crede că cine știe ce-i de ele, și cînd colo vezi că nu-i nimic, și nu spun nimic. Decî «verdict negativ» — dar nici în scrisoare n'aveți așa multă dreptate, cum vă închipuiți. Un vers de tot slab, într'o poezie, nu e numai o notă falsă într'un cîntec, este un defect compromițător în însăși bucata în care se cîntă un vițiu care pleacă de la sorginte și care va însoți și va compromite opera compozitorului în toate glasurile și pe toate instrumentele ce vor încerca s'o execute. Vă dați samă de importanța acestei deosebiri.

Și-apoi chiar dac'ar fi dreaptă comparația D-voastră, ea tot nu va putea ținea de cald, de oare-ce în cîntecul pe care ni-l trimeteți acum, ca și în cele pe cari ni le-ați trimis mai dinainte, majoritatea notelor sint false.

RED.